

Edukacja i wychowanie w szkolnym kole Ligi Ochrony Przyrody

Lilianna Janeczek ¹

Uczniowie należący do Szkolnego Koła LOP, pracując w grupach tematycznych, zajmują się realizacją określonych poniżej zadań. Podsumowanie prac odbywa się na wspólnych spotkaniach. Wyniki niektórych zrealizowanych zadań przedstawiane są w gazetkach ściennych. Pewne zagadnienia są corocznie realizowane w ten sam sposób, inne są dostosowywane do możliwości danej uczniów. Często brane są pod uwagę pomysły uczniów wychodzących z inicjatywą. Na przykład:

- a) uczeń może wybrać temat spośród propozycji nauczyciela (konkretne zadanie jest tak sformułowane, by uczeń wiedział, co ma robić i w jakim terminie);
- b) uczeń i nauczyciel mogą razem wymyślać tematy i formę ich realizacji;
- c) uczeń może sam określić temat, który chce przygotować, może przy tym korzystać z pomocy nauczyciela, kolegów, osób współpracujących z kołem LOP.

Realizowany plan pracy koła na dany rok szkolny podlega zmianom i modyfikacji, jeśli zachodzi taka potrzeba.

Cele ogólne

- Rozwijanie zainteresowania przyrodą,
- rozumienie współzależności człowieka i środowiska,
- kształtowanie wrażliwości ekologicznej uczniów.

Założenia planu pracy

Treści omawiane na zajęciach Szkolnego Koła LOP łączą wiele zagadnień omawianych na lekcjach przyrody i biologii. Treści poświęcone działaniom prośrodowiskowym są od wielu lat włączane do planu pracy szkoły i sukcesywnie realizowane przez cały rok szkolny. Realizowana tematyka:

- najbliższe środowisko przyrodnicze,
- piękno i bogactwo ojczystego krajobrazu (wycieczki do miejsc atrakcyjnych przyrodniczo),
- różnorodność i bogactwo organizmów w przyrodzie,
- człowiek w środowisku,
- od naszej miejscowości do ... świata.

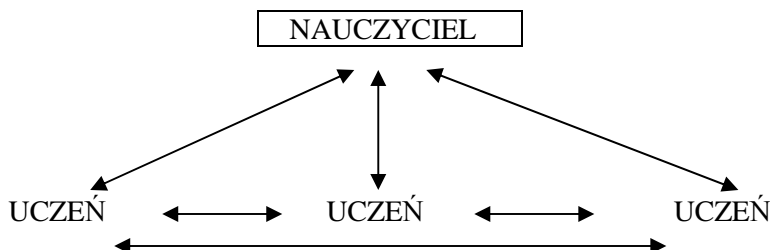
Kształcone umiejętności:

- pracy zespołowej,
- obserwacji, opisu obiektów i zjawisk przyrodniczych,
- prezentacji wyników opracowań,
- wykorzystywania wiedzy z różnych przedmiotów,
- zastosowania wiedzy teoretycznej w praktyce.

¹ Opiekun Szkolnego Koła LOP w Zespole Szkół Publicznych w Reptowie.

Struktura zajęć

- Wprowadzenie: cel spotkania, metody. Kontekst poprzednich zajęć
- Część główna:
 - określenie głównych problemów (zagadnień),
 - zorganizowanie pracy (grup zadaniowych, dyskusyjnych i in.),
 - zadbanie o właściwe relacje między uczestnikami spotkania.

Bogactwo relacji między nauczycielem a uczniami i pomiędzy poszczególnymi uczniami prowadzi do większej aktywności wszystkich zainteresowanych procesem nauczania;

- Podsumowanie:
 - przypomnienie celów spotkania,
 - omówienie realizacji zadań,
 - zaplanowanie czasu i tematyki kolejnych zajęć.

Ważne jest zainteresowanie tematem, zadaniem do wykonania. Członkowie koła LOP zazwyczaj trafnie dobierają się w zespoły zadaniowe zawarte w planie pracy.

Indywidualne traktowanie ucznia – warunki (sytuacje), które można tworzyć, by każdy uczeń mógł odnieść sukces na miarę swoich możliwości

Zagadnienie	Warunki dla ucznia słabego niski próg trudności	Warunki dla ucznia dobrego wysoki próg trudności
Opanowanie treści nauczanych w szkole	rozbudzenie chęci poznania na miarę możliwości, proste zadania, dyskretna pomoc umiał> chce wiedzieć więcej.	samodzielne rozwiązywanie zadań związanych z omówionym materiałem. Przejście pewnego progu trudności;
Ocena	lepsza od poprzedniej, motywująca do dalszej pracy, wskazanie przez nauczyciela pozytywnych umiejętności ucznia;	lepsza od poprzedniej lub utrzymana na tym samym wysokim poziomie, wskazanie przez nauczyciela pozytywnych umiejętności i kierunków rozwoju;
Wiedza i umiejętności	przeniesienie z lekcji do życia codziennego nowych umiejętności, np. wskazanie „dzikich	proponowanie nowych rozwiązań;

	wysypisk śmieci” w najbliższym środowisku i pomoc w opracowaniu mapki;	
Pochwała, nagroda - nauczyciela - dyrektora - rodziców	- za pracę na rzecz koła, np. sumienną dbałość o rośliny doniczkowe, systematyczne uzupełnianie karmy w karmnikach wokół szkoły itp.; - za osiągnięcia szkolne, np. pomoc w pracach pielęgnacyjnych terenów zielonych wokół szkoły, aktywny udział w akcji „Psia buda” itp.; - za każdy najdrobniejszy sukces poparty pracą i wysiłkiem dziecka (osiągnięcia nie mogą być bagatelizowane, ale i przeceniane);	- za pomoc słabszemu kole-dze, za zwycięstwa w konkursach; - za zwycięstwa w konkursach, za wskazanie nowych rozwiązań w przeprowadzaniu akcji „Psia buda”; - za sukcesy w miarę ich osiągnięcia (pochwały i nagrody nie mogą być przesadne, i zbyt częste);
Zdrowie - fizyczne - psychiczne - społeczne	- wyrabianie woli przez zadania, pracę dostosowaną do możliwości dziecka; - wygrywanie konkurencji, np. w „Gminnym Rambicie Wiedzy o Używkach Szkodliwych”; - sukces wpływa na lepsze samopoczucie, aktywniejsze formy działania, np. osiągnięcia plastyczne, techniczne (wykonanie najładniejszego karmnika dla ptaków); - osiągnięcie nowej roli w grupie, np. realizowanie zadania podczas akcji „Kasztania-ki”, „Psia buda”, „W Marchewkowie” itp.;	- działania poparte sukcesem podobnie jak u ucznia słabszego, skłaniają do większego wysiłku; - ambicje utrzymane na poziomie możliwości dziecka, bez tendencji do „przerostu ambicji”, poprawna, ale wysoka samoocena, dobre samopoczucie; - osiągnięcie cenionej roli w grupie, np. lidera, przewodniczącego zespołu;
Pełnienie ról społecznych	opieka nad zwierzętami w gabinecie przyrodniczym, pełnienie określonych funkcji w kole;	pełnienie odpowiedzialnych, wymagających samodzielności funkcji w kole;
Uznanie rodziny	wspieranie działań dziecka, motywujące do dalszego wy-	podkreślanie ważności osiągnięć dziecka z wyważoną

	siłku, docenianie zdobytych umiejętności, zainteresowanie nawet najdrobniejszymi osiągnięciami;	dumą;
Sprawdzenie się w nowej roli	poprawa samopoczucia, znalezienie akceptacji grupy rówieśniczej formalnej;	umiejętność przekazania swojej wiedzy w czasie pracy zespołowej;
Zwiększenie motywacji i aktywności w pracy własnej	podjmowanie nowych zadań, ocenianie własnych możliwości i sił.	zwiększanie samodzielności i zaufania do siebie.

Z poszukiwaniem nowych rozwiązań, zmierzających do aktywizacji ucznia, wiąże się między innymi przekonanie o niezbędności indywidualizacji nauczania, która – jak przedstawiono w tabeli – zależy od wielu czynników. Indywidualizacja nauczania – to zarówno respektowanie indywidualnego tempa uczenia się, jak i dostosowywanie środków oraz wymagań do możliwości dziecka.

W indywidualizacji nauczania ważne jest tworzenie warunków i sytuacji dla osiągania i przeżywania sukcesu przez każde dziecko. Nauczyciel, opiekun koła powinien planować i stwarzać sytuacje dydaktyczno-wychowawcze w procesie nauczania-uczenia się, aby zapewnić możliwość pozytywnego wykonania zadań przez uczniów, które w efekcie przyniosą emocjonalne uczucie sukcesu. Pozytywne doświadczenia mają wpływ na zaangażowanie dziecka w określone działania, poprawienie jego samopoczucia, podniesienie jego atrakcyjności społecznej w grupie rówieśników. Możliwości do aktywizacji poszczególnych uczniów dają zajęcia szkolnego koła LOP.

Tematyka zajęć Szkolnego Koła LOP w Zespole Szkół Publicznych w Reptowie

Temat	Uwagi o realizacji
„Sprzątanie Świata”	- Udział w akcji, -sprzątanie wyznaczonego terenu wokół szkoły, we wsi Reptowo, w Leśnictwie Cisewo, gazetki ścienne, warsztaty, konkurs plastyczny.
<i>Wspomnienia z wakacji</i>	Podsumowanie warsztatów ekologicznych, w których biorą udział uczniowie – członkowie koła LOP.
„Promenada” – <i>Unia bliżej nas</i>	Zajęcia w Morzyczynie nad jeziorem Miedwie – warsztaty.
<i>Czym jest las?</i>	Wycieczka do Nadleśnictwa Kliniska.
„Kasztaniaki”	Zbieranie darów jesieni z przeznaczeniem na karmę dla zwierząt leśnych.
<i>Bal jesieni</i>	Przygotowanie i prowadzenie zabawy przez członków koła. Uczestnikami balu są uczniowie klas I-III SP i dzieci z oddziału przedszkolnego (bilet wstępu – ja-błuszko).

<i>Pomniki Przyrody</i>	Poznanie tych co już są uznane, poszukiwanie nowych.
<i>„Psia buda”</i>	Troska o los psa podwórzowego.
<i>Dokarmiamy ptaki</i>	Przygotowanie karmników dla ptaków, zbiór karmy.
<i>50 lat Oddziału Szczecińskiego LOP</i>	Podsumowanie roku jubileuszowego.
<i>„Liściaki”</i>	Konkurs plastyczny – szkolny.
<i>X Olimpiada Wiedzy o AIDS</i>	Międzyszkolny konkurs wiedzy o AIDS.
<i>„Szkodliwe Używki”</i>	III Gminny Rambit Wiedzy o Szkodliwych Używkach.
<i>Formy ochrony przyrody – „Zielony Pakiet”</i>	Spotkania warsztatowe.
<i>Świąteczne karty i stroiki</i>	Konkurs plastyczny.
<i>Spotkania filmowe</i>	Film o środowisku przyrodniczym z cyklu „Pomorskie krajobrazy”.
<i>„W Marchewkowie” „Marchewka dla zająca”</i>	Potrawy z marchwią, zabawy dla klas młodszych. Dokarmianie zwierząt leśnych – wyprawa z leśniczym do paśnika.
<i>Ptaki drapieżne – pakiet</i>	Warsztaty w oparciu o pakiet opracowany przez Komitet Ochrony Orłów z Olsztyna.
<i>Przyroda w internecie</i>	Zajęcia w pracowni komputerowej.
<i>„Czyste kąty”</i>	Wiosenne porządkowanie świata.
<i>Powitanie wiosny – „Spotkania z bocianem”.</i>	Przygotowanie święta wiosny i wycieczek w celu obserwacji bocianiego gniazda, bocianiey łąki – program edukacyjny „Bocian”.
<i>Leśne wyprawy</i>	Zajęcia terenowe w Ośrodku Edukacji Przyrodniczo-Leśnej w Kliniskach i Leśnictwie Cisewo.
<i>„Co w trawie piszczy?”</i>	Rozpoznawanie roślin zielnych.
<i>Majówka</i>	Wyprawa nad jezioro Miedwie.
<i>Wycieczki</i>	Park Narodowy, Ogród Dendrologiczny, Leśnictwo Cisewo, Nadleśnictwo Kliniska, Zakład torfowy, Muzeum Morskie.
<i>Redagowanie gazetek ściennych</i>	„Sprzątanie Świata”, „Dni ochrony przyrody”, „Moje zwierzątko – Światowy Tydzień Zwierząt”, „Psia buda”, „Dni lasu i zadrzewień”, „Ochrona Środowiska”, „Bocian”, „AIDS”, „Szkodliwe Używki – Światowy Dzień bez papierosa”.

	„Święto Ziemi”, „Święto konwalii”, Święto niezapominajki” i inne
<i>Współpraca z innymi</i>	Z kołem LOP z Zespołu Szkół Specjalnych w Stargardzie, z LO XII i Gimnazjum Nr 16 ze Szczecina, ze szkołą niemiecką z Boitzenburga;
<i>Udział w konkursach</i>	- „Ekoludek”, - „Jesienne bukiety”, - „Czym jest las?”, - ogłaszanych przez Nadleśnictwo Kliniska i Zarząd LOP ze Szczecina.
<i>Udział w apelach i akademiach. Pomoc w przygotowaniu Festynu</i>	Przygotowywanie i prezentowanie materiałów i prac członków szkolnego koła LOP.

Podsumowanie

Szkolne Koło LOP w Reptowie prowadzę od ponad dziesięciu lat. W kole pracują wszyscy chętni do poznawania otaczającej nas przyrody uczniowie. Pracujemy w grupach tematycznych, ponieważ rokrocznie jest tak wielu chętnych, że nie sposób zorganizować zajęcia dla wszystkich. Dlatego członkowie koła LOP podejmują różne działania, a o wynikach informują pozostałych na apelach lub poprzez informacje na gazetkach ściennych. Przez wiele lat uczyliśmy się jak pracować efektywnie w oparciu o to, co posiadamy w najbliższym środowisku. Praca nie poszła na marne. Dzisiejsze sukcesy na szczeblu wojewódzkim są wynikiem wieloletnich poszukiwań i pracy wszystkich byłych i aktualnych członków koła. Każdego roku w kole pracuje 50-70 uczniów z różnych klas. Nie wszyscy są jednakowo pilni, ale wszyscy chętnie pomagają w organizowaniu akcji na rzecz najbliższego środowiska, np. dokarmianie ptaków, zbieranie kasztanów i żołądździ w okresie jesieni, akcja „Psia buda”, wiosenne i jesienne porządki.

Uczniowie biorą udział w konkursach przyrodniczych na różnych szczeblach.

Koło pozwala osiągać sukcesy na miarę możliwości i chęci uczniów, zarówno tych zdolnych, jak i tych, którzy mają problemy z nauką. Uczniowie wykazują się wiedzą i umiejętnościami. Korzystają z bogatej oferty koła, aktywnie uczestnicząc w proponowanych działaniach. Koło proponuje różne rozwiązania zmierzające do jak największej aktywizacji poszczególnych uczniów, a tym samym indywidualizacji.

Opracowanie materiału przygotowano w oparciu o:

- materiały z konferencji organizowanych przez CDiDN w Szczecinie,
- materiały LOP,
- opracowania własne:
 - „Jak dowartościować ucznia?” – „Refleksje” miesięcznik pedagogiczny 3/98;
 - „Przyjaciele przyrody” – „Dialogi” miesięcznik pedagogiczny nr 3/60/2002.